

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่มีเพียงแต่จะทำหน้าที่ให้ข่าวสารและความบันเทิงแก่ผู้ชม เท่านั้น แต่ได้หลายมาเป็นส่วนเสี้ยวหนึ่งของชีวิตผู้คนในสังคม (กาตุงนา แก้วเทพ, 2534: 149) และจากการศึกษาของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ และ สุหัตตรา เพชรมณี (2526: 30) พบว่า โทรทัศน์นำเสนอเนื้อหาและรายการเพื่อความบันเทิงโดยเฉลี่ยร้อยละ 60 ของ รายการทั้งหมด ดังนั้น รายการบันเทิงจึง เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากคนดู และเป็นรายการหลักที่ทนายได้ให้แก่สถานี งานบรรดารางการบันเทิงนี้ ละคร เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากคนดูมาตลอด โดยมีดัชนีสำคัญที่แสดงให้เห็นดังนี้

ดัชนีแรกคือจำนวนคนดูละครโทรทัศน์ จากการสำรวจของบริษัทดีมาร์ ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยที่ทำการสำรวจข้อมูลด้านปริมาณคนดูมาเป็นเวลานานจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งตัวอย่างที่นำมาเสนอในตารางนั้น เป็นการสำรวจจำนวนผู้ดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาค 20.00 ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 โดยเปรียบเทียบกับจำนวนคนดูรายการข่าว ซึ่ง จัดว่าเป็นรายการที่มีคนดูมากเช่นกัน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนคนดูรายการข่าวและละครช่อง 7

วัน	รายการ	คนดูที่มีเงินเดือนสูงกว่า 10,000 บาท		คนดูที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
จันทร์	ข่าว (19.30 น.)	82,000	157,000	440,000	643,000
	ตะวันชิงพลบ	212,000	361,000	627,000	1,142,000
อังคาร	ข่าว	120,000	134,000	730,000	1,003,000
	ตะวันชิงพลบ	206,000	414,000	662,000	1,389,000
พุธ	ข่าว	106,000	106,000	717,000	747,000
	ก้านเพงบุญ	209,000	178,000	425,000	617,000
พฤหัสบดี	ข่าว	105,000	151,000	704,000	953,000
	ก้านเพงบุญ	131,000	137,000	438,000	700,000
ศุกร์	ข่าว	182,000	120,000	751,000	931,000
	ละอองดาว	338,000	408,000	954,000	1,710,000
เสาร์	ข่าว	154,000	217,000	575,000	749,000
	ละอองดาว	300,000	462,000	1,223,000	1,813,000
อาทิตย์	ข่าว	193,000	173,000	574,000	815,000
	ละอองดาว	389,000	510,000	803,000	1,533,000

หมายเหตุ - เป็นข้อมูลช่วง 9 สิงหาคม - 15 สิงหาคม 2534

- อายุของเพศชายและหญิง คือ 15 ปีขึ้นไป

ดัชนีที่สองคือ การสำรวจความนิยมของประชาชนที่มีต่อรายการโทรทัศน์โดยนิตยสาร มีเดีย จากการสำรวจเป็นประจำทุกเดือนนั้นพบว่า รายการที่คนดูดูเป็นประจำคือรายการละครโทรทัศน์หลังข่าวภาค 20.00 น. ซึ่งถ้าพิจารณาจากการจัดอันดับแล้วจะเห็นได้ว่า ละครมักจะติดอันดับต้น ๆ เสมอ ดังตาราง

ตารางที่ 2 รายการทีวีที่คนดูเป็นประจำ (%) ประจำเดือนธันวาคม 2534

อันดับ	รายการ	ช่อง	% คนดูทั้งเพศชาย,หญิง
1	4 ทุ่มสแควร์	7	61.49
2	ข่าวประจำวัน	7	53.16
3	ข่าวทุ่มครึ่ง	7	46.49
4	ละครริชยา	7	44.77
5	ละครวนิดา	3	43.05

หรือจะพิจารณาเป็นรายละเอียดแต่ละช่องก็พบว่า รายการทีวีที่คนดูประจำเป็นดับหนึ่ง ของช่อง 3 คือ ละครเรื่องวนิดา (43.05) อันดับ 3 คือ ละครเรื่องสี่แผ่นดิน (37.00) ช่อง 5 อันดับหนึ่ง คือ มาตามนัด (42.37) อันดับ 2 คือ ละครเรื่องพ่อปลาไหลแม่พังพอน (32.67) ส่วนช่อง 7 นั้นพบว่า ละครเรื่องริชยาอยู่อันดับ 4 (44.77) และ ละครเรื่อง กำแพงบุญอยู่อันดับ 5 (40.37) (มีเดีย, 2534:118-120)

ดัชนีที่สามที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความนิยมของผู้ที่มีต่อละครโทรทัศน์ก็คือ อัตราค่าโฆษณาที่ทางสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี เป็นผู้กำหนด แม้ดัชนีนี้จะมิใช่สิ่งที่วัดโดยตรงจากดูก็ตาม แต่ก็สามารถบอกถึงความนิยมของผู้ที่มีต่อรายการซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่ อัตราค่าโฆษณามีราคาสูง นั่นก็คือช่วง PRIME TIME นั่นเอง ทั้งรายการข่าว และรายการละครก็อยู่ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ด้วย ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่มีคนดูเป็นจำนวนมาก ซึ่งทางผู้ถือกรรมสิทธิ์รายการ

จะพยายามลงโฆษณาสินค้าของตนในช่วงนี้ให้ได้ ทั้งนี้เพราะหลักการในการเลือกพิจารณาว่าจะลงโฆษณาในช่วงเวลาใดนั้น ยึดหลักว่าต้องพยายาม "เข้าถึง" ผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของสินค้านั้นให้ได้มากที่สุด นอกจากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแล้วยังต้องคำนึงด้วยว่า การลงโฆษณาหลาย ๆ ครั้ง หรือการออกข่าวสารโฆษณาจะมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้ามากขึ้น ดังนั้นรายการละครจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับการตัดสินใจลงโฆษณา เพราะเป็นรายการที่แสดงให้เห็นถึงความสม่ำเสมอของคุณ เนื่องจากผู้ดูรายการละครโทรทัศน์จะมีลักษณะ ซื่อสัตย์ (loyal) ต่อรายการ (Allen, 1985 อ้างถึงในจรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ, 2534:4) โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะละครโทรทัศน์ไทยเป็นแบบละครเรื่องยาว เล่นประมาณ 20 ตอนขึ้นไปจนจบจึงทำให้ต้องติดตามดูทุกตอน ดังนั้นอัตราค่าโฆษณาจึงเป็นที่ยืนยันถึงความนิยมของผู้ที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวได้อีกประการหนึ่ง

ตารางที่ 3 ตารางอัตราค่าโฆษณา ความยาว 30 วินาที ใน พ.ศ. 2534

เวลา	สถานีโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร			
	#3	#5	#7	#9
	————— 30 วินาที / บาท —————			
08:00-09:00	11,500	19,250	15,500	16,000
09:00-10:00	11,500	21,000	32,500	16,000
10:00-12:00	22,100	34,000	27,500	22,500
12:00-13:00	19,500	32,500	37,000	28,750
13:00-15:00	26,000	28,500	45,500	29,250
15:00-17:30	26,000	27,000	41,500	25,500
17:30-18:30	26,000	22,750	45,000	25,500
18:30-19:30	20,250	22,750	30,000	21,750
19:30-21:00	37,500	30,000	47,000	26,000
21:00-22:00	60,000	43,750	61,000	31,000
22:00-24:00	33,750	26,000	50,000	30,000
อัตราค่าโฆษณาเฉลี่ย	————— 37,000 บาท —————			
ข่าวสังคมธุรกิจ	60,000	28,500	94,000	35,000

ที่มา : บริษัทดีมาร์ ปี 2535

นอกจากดัชนีสำคัญที่แสดงให้เห็นความนิยมของผู้ดูที่มีต่อรายการละครโทรทัศน์แล้ว ยังได้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ คือ การที่หนังสือพิมพ์ได้แบ่งเนื้อหาหนังสือพิมพ์ให้แก่การลงนวนิยายตัดแปลงจากบทละครโทรทัศน์ที่กำลังแพร่ภาพอยู่ขณะนั้น หนังสือพิมพ์ประชาชนได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด ส่วนเดลินิวส์นวนิยายตัดแปลงจากละครโทรทัศน์ลงตีพิมพ์เป็นตอน ๆ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ดูที่อยากทราบเรื่องราวของละครโทรทัศน์ล่วงหน้า ในไทยรัฐเองนั้นมีนวนิยายตัดแปลงจากละครโทรทัศน์ตีพิมพ์ถึง 3 เรื่องด้วยกัน นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ "อินไซด์ทีวี" ยังเป็นหนังสือพิมพ์ที่จัดว่าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสนับสนุนสื่อโทรทัศน์ จากการศึกษาของวันเพ็ญ ศิริโชติบัณฑิต (2533) พบว่า รายการละครโทรทัศน์เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ดูมาตลอด แต่มีช่องว่างในเรื่องการแสวงหาข่าวสารด้านความบันเทิงที่ปรากฏอยู่ทางละครโทรทัศน์ คือคนดูไม่ทราบว่า เบื้องหลังละครโทรทัศน์ที่ตนชื่นชอบนั้นเป็นอย่างไร ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จเป็นใคร ทหารอะไรบ้าง ดาราที่ชื่นชอบมีชีวิตส่วนตัวเป็นอย่างไร จึงทำให้เนื้อหาใน "อินไซด์ทีวี" เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของวงการโทรทัศน์ รวมทั้งดารา นักร้อง นักแสดง ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นที่สนใจของประชาชน ดังจะเห็นได้จากยอดผู้อ่าน "อินไซด์ทีวี" เมื่อปี 2531 ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสูงถึง 439,000 คน

ละครโทรทัศน์เป็นรายการที่มีผู้หญิง เป็นกลุ่มผู้ดูหลัก การที่ผู้หญิงกลายเป็นกลุ่มผู้ดูหลักนี้มีมาช้านานเป็นเพียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะประเทศไทยเท่านั้น สหรัฐอเมริกาเองก็เช่นกัน ชาวอเมริกันมีคำศัพท์เฉพาะที่ผู้ใช้เรียกละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพช่วงกลางวันว่า SOAP OPERA (ละครเบาสมอง) คำเรียกนี้เองที่เป็นหลักฐานยืนยันให้ทราบว่ากลุ่มผู้ดูหลักของละครคือ กลุ่มแม่บ้าน เดิมทีคำว่า SOAP OPERA นั้นผู้ใช้เรียกแทนละครวิทยุภาคกลางวัน โดยเป็นคำที่นักหนังสือพิมพ์คิดขึ้นมาแทนคำว่า "Daytime Dramatic Serial" ซึ่งเป็นคำที่ไม่ค่อยมีสีสันทั้งยาวและเรียกยากจึงใช้คำว่า "SOAP OPERA" แทน คำว่า "SOAP" มาจากลักษณะสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในบ้าน โดยมี บริษัท พรอคเตอร์แอนด์แกมเบิล, คอลเกต-ปาล์มโวลีฟ และลีเวอร์ บราวเธอร์ เป็นเจ้าของสินค้าผู้อุปถัมภ์รายการ ส่วนคำว่า "OPERA" เป็นคำที่มีความหมายไปในทางเหน็บแนม ประชดประชัน ทั้งนี้เพราะโอเปร่าเป็นลักษณะที่บ่งบอกถึงศิลปะการเล่าเรื่องของคนชั้นสูง แต่โอเปร่าในที่นี้ได้กลายมาเป็นพาหะ

ในการขายสินค้าที่ต่ำต้อยที่สุด (Allen, 1988:8-9) ละครวิทยุของอเมริกาเริ่มออกอากาศในปี ค.ศ. 1920 และสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1960 แต่ก็ไม่ได้หายสาบสูญไปไหน เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบไปเป็นละครโทรทัศน์ช่วงกลางวัน ซึ่งก็ยังใช้คำว่า SOAP OPERA เรียกอยู่นั่นเอง (Cantor and Pingree 1983:19) จะเห็นได้ว่าแม้แต่ชื่อที่ใช้เรียกละครโทรทัศน์ก็สามารถบ่งบอกถึง ความสนใจของเจ้าของผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นผู้บดบังรายการ ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งก็คือกลุ่มแม่บ้านนั่นเอง

ที่สหรัฐอเมริกาเวลานั้นในแต่ละวันจะมีคนดูโทรทัศน์ประมาณ 25 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิงกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ (World Almanac, 1982 อ้างถึงใน Cantor and Pingree, 1983:11) นอกจากนี้ แคนเตอร์ และ ฟินกรี (Cantor and Pingree, 1983:118-122,127) ยังพบอีกด้วยว่าละครเบาสมอง เป็นรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดในบรรดารางวัลทั้งหลายที่แพร่ภาพในช่วงกลางวัน เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้ละครเบาสมองได้รับความนิยมมากขึ้นนั้น ก็เพราะมันได้พุ่งเป้าหมายไปยังกลุ่มผู้ดูที่อายุน้อย เช่นกลุ่มนักเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ คาร์เวธ และ อเล็กซานเดอร์ (Carveth and Alexander, 1985); เลมิช (Lemish, 1985); รูบิน (Rubin, 1985 อ้างถึงใน Perse, 1986:176) ที่พบว่านักศึกษาระดับวิทยาลัยก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ติดละครเบาสมอง ถึงขนาดว่าในการจัดตารางเรียนนั้น นักศึกษาเหล่านี้จะพยายามหลีกเลี่ยงมิให้เวลาเรียนตรงกับเวลาออกอากาศของละครที่พวกเขาชื่นชอบ

จากการที่ผู้หญิง เป็นกลุ่มคนดูหลักของละครโทรทัศน์นี้เอง จึงได้มีการศึกษาเนื้อหาของละครในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง เช่น แคนเตอร์ และ ฟินกรี (Cantor and Pingree 1983:23,95) พบว่า เนื้อหาของละครเบาสมอง นั้นวนเวียนอยู่แต่เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ โดยมีโครงสร้างและรูปแบบในการนำเสนอที่มีลักษณะสมจริง (realistic) และใช้วิธีดำเนินเรื่องช้า ๆ เพื่อให้ผู้ชมนั้นยังคงสามารถติดตามเรื่องราวไปได้ตลอด แม้จะทำกิจกรรมอื่นอยู่ก็ตาม เช่น ทานบ้าน เลี้ยงลูก หรือทานอดิเรกต่าง ๆ นอกจากนี้

คาสซาตา และ สกิลล์ (Cassata and Skill, 1983) ; กรีนเบิร์ก และ คณะ (Greenberg et al , 1982); แคทซ์แมน (Katzman, 1972 อ้างถึงใน Perse, 1986:176) ท้าการวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์พบว่า เนื้อหาที่น่าเสนอนั้น มีลักษณะบิดเบือนจากความเป็นจริง ละครเบาสมองแสดงให้เห็นถึง โลกที่เต็มไปด้วยปัญหา ส่วนตัวเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชีพ การงาน ปัญหาการใช้ชีวิตแบบคนโสดและคนที่ตกพุ่มม่าย มากกว่าที่จะ เสนอเรื่องราวของคนผิวดำ คนแก่ หรือเด็ก และชนชั้นผู้ใช้แรงงาน

จากลักษณะที่สมจริงสมจัง (realistic)หรือเกือบเหมือนจริง (almost realism) รวมทั้งจำนวนระยะเวลาที่ใช้ไปกับการดูละคร และการนำเสนอเรื่องราวอย่างซ้ำๆนั้น แคทซ์แมน (Katzman, 1987:212) เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวชี้ที่แสดงให้เห็นถึงพลังซึ่งมีศักยภาพอย่างมากของละคร นั่นคือละครสามารถก่อให้เกิดหรือส่งเสริมระบบคุณค่าต่างๆ ของสังคม ละครสามารถชี้แนะว่าผู้คนควรปฏิบัติอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งละครสามารถกำหนดหรือ จำกัดขอบเขตของพฤติกรรม และ นำประเด็นต้องห้ามที่ไวต่อความรู้สึก (sensitive)ของคนในสังคมมาอภิปรายถกเถียงได้ เช่นประเด็นเรื่องยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และการทำแท้ง เป็นต้น

ผู้ดูบางคนอาจมองว่าละครโทรทัศน์เป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ไม่ประเทืองปัญญา มีแต่เรื่องน้ำเน่า แม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เช่นนี้ทั้งจากตัวผู้ดู และจากสื่อมวลชนเองก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่า ละครก็ยังได้รับความนิยมครองอันดับต้น ๆ ของรายการยอดนิยมไว้ได้เสมอ มีจดหมายจากผู้ดูที่ส่งมาแสดงความชื่นชมคารากับการสวมบทบาทตัวละครที่พวกเขาชื่นชอบ และ ก็มีหลายครั้งที่ดารารายบางคนเมื่อเล่นบทเป็นตัวร้าย หรือตัวอิจฉา ก็จะมีแม่ค้าตามตลาดไม่ยอมขายของให้ เช่นคุณดวงดาว จารุจินดา รับเล่นบทหม่อมชูลี ในละครเรื่องริษยา ซึ่งเป็นบทเด่น แต่เป็นตัวร้ายทำให้ต้องมีการเชิญครอบครัวของคุณดวงดาวมาออกรายการโทรทัศน์ เพื่อชี้แจงว่า ในชีวิตจริงคุณดวงดาวมิได้ร้ายกาจเหมือนในละคร รวมทั้งมีการ หั่นเกรงว่าคนดูจะพากันไม่ซื้อน้ำมันพืชยี่ห้อหนึ่งที่มีคุณดวงดาวเป็นพรีเซ็นเตอร์ เหตุการณ์เหล่านี้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของละครที่มีต่อผู้ดู ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่นักวิจัยทั้งด้านสังคมศาสตร์และสื่อสารมวลชน มีความห่วงใยกับประเด็น การไม่สามารถแยกแยะความเป็นจริงออกจากโลกแห่งจินตนาการ

ที่ละครนำเสนอต่อผู้ดู ดังเช่นนักวิจัยที่ทาการศึกษาในแนวการอบรมบ่มเพาะ (cultivation) เช่นเจอร์บเนอร์ (Gerbner, 1982:332 อ้างถึงใน Perse, 1986:176) พบว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่มีลักษณะบิดเบือนความจริง ได้กลายเป็นพื้นฐานในการสร้างโลกภายในความคิดของผู้ที่ติดตามดูละครโทรทัศน์อย่างจริงจัง หรือผู้ที่ดูละครจนเป็นกิจวัตร ดังนั้นยิ่งเป็นผู้ที่ดูละครโทรทัศน์มากเพียงใด ก็ยิ่งมีแนวโน้มที่จะมองโลกแห่งความเป็นจริงอย่างสอดคล้องไปกับโลกที่บิดเบือนซึ่งละครโทรทัศน์ได้นำเสนอ คนดูเหล่านี้จะเชื่อว่ามี ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไปตามที่โทรทัศน์ได้เสนอภาพให้เห็นและคนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นผู้ที่มีความหวาดกลัว และแปลกแยกต่อสังคม

นอกจากจะพบว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์มีลักษณะที่บิดเบือนจากความเป็นจริง และมีผลต่อการรับรู้ของผู้ที่ดูละคร ภาพยนตร์ แก้วเทพ (2534) ได้ทำการศึกษามิติด้านอุดมการณ์ในละครโทรทัศน์ไทยพบว่า ในบรรดาสถาบันต่างๆ ที่ทำหน้าที่ผลิตและถ่ายทอด อุดมการณ์ ซึ่งได้แก่ วัด (สถาบันศาสนา) โรงเรียน และสื่อมวลชนนั้น ปรากฏว่าสื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ได้เปรียบมากที่สุดในการเสนออุดมการณ์ ทั้งนี้เพราะคนเราใช้เวลาอยู่กับสื่อมวลชนตลอดชีวิต อีกทั้งการนำเสนออุดมการณ์จากสื่อมวลชนนั้นก็มิได้มีลักษณะบังคับ อย่างเช่นที่โรงเรียนกระทำ แต่ผู้ดูจะซึมซับเอาอุดมการณ์ต่างๆ ที่สื่อมวลชนเสนอให้โดยไม่รู้ตัว เนื่องจากผู้ดูเป็นผู้ใช้สื่อมวลชนด้วยความสมัครใจเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครโทรทัศน์เป็นรายการบันเทิง ซึ่งมีลักษณะ เป็นเครื่องดึงดูดใจได้ดีในแง่ของการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าว อันสอดคล้องกับหลักการยอมรับอุดมการณ์ที่ว่าถ้าทำให้รู้ตัวว่าเนื้อหาสาระใด ๆ ก็ตามกำลังถ่ายทอดอุดมการณ์ และมีลักษณะบังคับผู้รับ คนเรามักจะต่อต้าน แต่ถ้าดึงดูดเข้ามาอย่างสมัครใจด้วยความบันเทิง การถ่ายทอดอุดมการณ์จะมีผลดีมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า ละครโทรทัศน์นั้นยังคงทำหน้าที่ส่วนใหญ่นในการถ่ายทอดอุดมการณ์หลักของสังคม โดยผ่านเรื่องราวของละครที่มักจะเกี่ยวกับเรื่องความรัก หน้าที่ ครอบครัว ความสัมพันธ์เชิงชู้สาว ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในโลกของละครโทรทัศน์ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้จากการศึกษาผู้ดูละครโทรทัศน์ โดยใช้แนวทฤษฎีการสื่อสารและความพึงพอใจที่ได้รับจากการสื่อสาร นักวิจัยบางท่าน เช่น อัลเลน (Allen, 1985:26)

ตั้งข้อสังเกตว่าละครโทรทัศน์เปรียบเสมือนแหล่งที่เป็นบทเรียนหน้าที่พลเมืองและเป็นจริยธรรมที่
ใช้รักษาผู้มีอาการผิดปกติทางจิตใจ แมกซ์ วาลี (Max Wylie, 1942:635) ก็กล่าวยืนยันว่า
ผู้หญิงที่เป็นผู้ชมละครโทรทัศน์นั้น มีปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นปัญหาที่พวกเขาไม่
สามารถจะเข้าใจปัญหานั้นได้ ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงได้นำพวกเขาเข้าสู่สภาพสะท้อน ที่แสดง
ให้เห็นถึงปัญหาของตัวเอง หรือปัญหาที่แย่ยิ่งกว่า หรือไม่ละครโทรทัศน์ก็ได้พาพวกเขา
กอยห่างออกจากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ละครโทรทัศน์ได้เสนอทางเลือก 2 ประการที่มักเกิด
ขึ้นพร้อม ๆ กันให้แก่คนดู นั่นคือการมีส่วนร่วมเข้าร่วมไปกับละครโทรทัศน์ หรือการหลีกเลี่ยง
(participation or escape) ซึ่งทั้งสองทางเลือกนี้ล้วนปฏิบัติการอย่างได้ผลจริง ๆ

แนวการศึกษาผู้รับสารซึ่งในที่นี้คือ คนดูละครโทรทัศน์ที่กำลังได้รับความนิยม จาก
นักวิจัยด้านสื่อสารมวลชน คือ แนวการศึกษาการใช้สารและความพึงพอใจจากการใช้สาร
(uses and gratification) ซึ่งเมนเดลซอห์น (Mendelsohn, 1966 อ้างถึงใน Compesi,
1980:115) กล่าวว่า "กฎแฉะสัญชาตญาณในการที่ความเข้าใจถึงความสำคัญของความบันเทิงที่
ได้รับความนิยม (popular entertainment) นั้นอยู่ที่ การเข้าใจว่าทำไมผู้คนถึงแสวงหา
ความบันเทิงประเภทนี้ และประสบการณ์ประเภทใดบ้างที่ผู้ชมได้รับจากความบันเทิงนั้น กฎแฉะ
ดอกหนึ่งที่สำคัญซึ่ง เป็นที่ยอมรับและนิยมอย่างมากรในการศึกษาสื่อมวลชนก็คือการใช้แนวการศึกษา
แบบการใช้สาร และความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สาร (uses and gratification)
เป็นกฎแฉะเข้าสู่ "ตอบสนองที่ต้องการ" และจากลักษณะความเป็นรายการบันเทิงที่ได้รับความนิยม
อย่างมากจากผู้ดู ข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ถึงเนื้อหาของละครที่ส่งผลต่อผู้ดู รวมทั้ง
ความได้เปรียบ และเหมาะสมแก่การถ่ายทอดอุดมการณ์ของละครโทรทัศน์ จึงทำให้ผู้วิจัยต้อง
การศึกษาถึง ความพึงพอใจของผู้หญิง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดูละครโทรทัศน์หลัง
ช่วงภาค 20.00 น. ความพึงพอใจนี้จะ เป็นการตอบสนองสัญชาตญาณที่ทักให้ทราบว่า ทำไมผู้หญิงจึงดู
ละครโทรทัศน์โดยใช้แนวทางการศึกษาแบบการใช้สาร และความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สาร
การศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้อง เป็นกรอบในการศึกษาถึงประสบการณ์บางด้านที่เกี่ยวกับ
ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ที่ผู้ดูได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ เนื่อง เพราะจากการศึกษา
ละครโทรทัศน์ที่ผ่านมา ซึ่ง เชื่อกันว่า ละครโทรทัศน์มีผลต่อผู้ดู และเป็นแหล่งในการผลิตและ
ถ่ายทอด อุดมการณ์ ผู้วิจัยจึงต้องการ ทราบว่าผู้ดูได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จากการดูละคร

โทรทัศน์อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป ในการคิดพัฒนาเนื้อหาของละคร เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ผู้หญิงได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อต้องการทราบพฤติกรรมการดูละครโทรทัศน์ของผู้หญิง
2. เพื่อต้องการทราบความพึงพอใจที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ของผู้หญิง
3. เพื่อต้องการทราบประสบการณ์ทางด้านคำนิยม และความเชื่อที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ของผู้หญิง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ กลุ่มผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นผู้ติดตามชมละครอย่างต่อเนื่อง และอยู่ในวัยทำงาน ดังนั้นจึงไม่ทำการศึกษากลุ่มนิสิตนักศึกษา
2. ละครโทรทัศน์หลังข่าวที่นำมาใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนั้น จะไม่ระบุช่วงปีที่ละครแพร่ภาพ ทั้งนี้เนื่องจากมีความต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นึกถึงภาพละครโดยรวม นอกจากผู้ถูกสัมภาษณ์จะยกตัวอย่างละครเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นมา การสัมภาษณ์จะยึดหยุ่นไปตามละครที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ยกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง

นิยามศัพท์

1. ละครโทรทัศน์ หมายถึง ละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพหลังจากการเสนอข่าวภาค 20.00 น. ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี ได้แก่ ช่อง 3 ที่เริ่มเสนอรายการละครใน เวลา 20.40 น. และ 21.15 น. ช่อง 5 เริ่มเสนอรายการละครในเวลา 20.50 น. ช่อง 7 เริ่มเสนอรายการละครในเวลา 21.00 น. และช่อง 9 เริ่มเสนอรายการละครในเวลา 22.30 น.

2. พฤติกรรมการดูแล หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้
- พฤติกรรมก่อนการดูแลโรคหัตถ์ คือ ความตั้งใจที่จะดูแลโดยศึกษาจาก การคอยดู เวลาว่า ใกล้ถึงเวลาที่ละครจะแสดงแล้ว การหยุดทำกิจกรรมอื่นๆ ที่กำลังทำอยู่ การเตรียมตัวให้เสร็จพร้อมทุกอย่าง ก่อนที่ละครจะออกอากาศ
 - พฤติกรรมขณะดูแลโรคหัตถ์ คือ การนำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับละคร โดยศึกษาจากกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำไป พร้อมกับการดูแลโรคหัตถ์ เช่น ทักบ๊วย กินข้าว อ่านหนังสือ ฯลฯ และการร่วมวิพากษ์วิจารณ์ละครระหว่างที่ดู
 - พฤติกรรมหลังจากดูแลโรคหัตถ์ คือ การนำละครโรคหัตถ์ ไปใช้ประโยชน์ทางสังคม โดยพิจารณาจากการนำละครไปเป็นประเด็นสนทนากับเพื่อน เพื่อนร่วมงาน
3. ความพึงพอใจที่ได้รับ หมายถึง เหตุผลต่าง ๆ ในการดูแลโรคหัตถ์ ที่ตอบสนองความต้องการในการดู ดังนี้ เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงจากความเบื่อหน่าย เพื่อสำรวจความเป็นจริง เพื่อได้รับความแนะนำดูเป็นนิสัย และ ดูเพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม
4. ประสพการณ์ หมายถึง ความเชื่อหรือค่านิยมต่าง ๆ ที่ผู้ดูได้รับจากการดูแลโรคหัตถ์ เช่น ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ทักได้ดี ทักชั่วได้ชั่ว ค่านิยมเรื่อง พรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญในชีวิต

ลูกผู้หญิง เมียน้อยเป็นผู้หญิงไม่ดี เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ของการวิจัย ครั้งนี้มีดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาไปยังผู้รับสารโดยตรง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจผู้รับสาร ทั้งทางด้านพฤติกรรมการดูละครโทรทัศน์ ความพึงพอใจ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการละครโทรทัศน์ อันได้แก่ ฝ่ายผู้ผลิต ฝ่ายสถานี ในการปรับปรุงและจัดทําละครโทรทัศน์ให้มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับสาร
2. เป็นประโยชน์และเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และวิจัยสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ที่จะนำทฤษฎีการสื่อสารและความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สารมาเป็นกรอบในการศึกษา
3. เพื่อปรับปรุงเนื้อหา วิธินําเสนอละครโทรทัศน์ ให้มีลักษณะ ประเด็นปัญหา อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ชม โดยเฉพาะผู้หญิงมากยิ่งขึ้น